

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่สังคมและประเทศชาติใช้ในการพัฒนาหล่อหลอมคุณภาพชีวิตของประชาชนพลเมืองให้มีคุณลักษณะตามที่สังคม และประเทศชาติ โดยส่วนรวมต้องการ สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันการประถมศึกษาถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญที่สุด เพราะการประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับเดียวที่ประชาชนคนไทยทุกคนของประเทศได้รับจากรัฐ ทั้งนี้ เพราะมีผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพียงร้อยละ 43 เท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับนี้จึงต้องมีคุณภาพพอที่จะให้ประชาชนพลเมืองไทยใช้เป็นเครื่องมือขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ได้และอยู่รอดอย่างมีความสุข รวมถึงการเป็นพลเมืองที่มีค่าของประเทศชาติเพื่อทำหน้าที่พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามที่ทิศทางที่ประเทศชาติโดยส่วนรวมต้องการ ร่วมกันอีกด้วย

โรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการ ควบคุม และกำกับระบบการประถมศึกษาทั้งประเทศให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ และต้องรับผิดชอบการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการประถมศึกษาโดยตรง ดังนั้น นโยบายและแนวทางในการดำเนินงานที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้กำหนดขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานการประถมศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียน และ โรงเรียน จะต้องใช้เป็นหลักการจัดการศึกษาในส่วนที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ในอันที่จะทำให้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

และของรัฐบาลบรรลุดำเนินการที่กำหนดไว้ ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไว้ว่า

เร่งรัดพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้มีคุณภาพ บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ มุ่งเน้นให้กระบวนการสอนแต่ละวิชา และการจัดกิจกรรมการศึกษา ก่อให้เกิดผลการเรียนในด้านสติปัญญา ทักษะภาคปฏิบัติ คุณธรรม ค่านิยม ตามลักษณะวิชา และกิจกรรมศึกษานั้นให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบการณ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการคิด การทำ การแก้ปัญหา และการปรับตัวตามสภาพของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนางานอาชีพ และพัฒนาสังคม โดยกำหนดให้มีมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และการประเมินผลเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2529)

การที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น จะต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ซึ่งปัจจัยแต่ละอย่างจะต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เป็นบุคคล ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เป็นต้น นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ตลอดจนการจัดการงานบริหารโรงเรียนก็มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการประถมศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยงาน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานทั้ง 6 งานนี้มีเป้าหมายหลักร่วมกันคือ ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528) ที่กล่าวว่า การบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจะมีงานวิชาการเป็นหัวใจหรือเป็นแกนกลาง และมีงานอื่น ๆ สนับสนุนให้งานวิชาการประสบความสำเร็จ งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตของหลักสูตร

ซึ่งหมายถึงตัวเด็กที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร นอกจากนี้งานวิชาการยังครอบคลุมกิจกรรมทุกด้านที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น งานห้องสมุด งานโสตทัศนูปกรณ์ งานบริการแนะแนว งานวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนงานพัฒนาทางวิชาการ เช่น การอบรมให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูภายในโรงเรียน หรือจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จอย่างจริงจัง จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึงผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการเป็นอย่างดี และปฏิบัติงานวิชาการอย่างจริงจัง ตลอดจนให้การสนับสนุนและการจัดบริการแก่ครูทุก ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การติดตามประเมินผล รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง โดยมีครูวิชาการโรงเรียนรับผิดชอบร่วมด้วย นอกจากนี้ยังมีครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน เป็นผู้มีส่วนโดยตรงในการพัฒนาการเรียนการสอน คุณภาพของนักเรียนจึงขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานของครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตร ไปสู่การสอนในห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร เพราะฉะนั้น ผลการศึกษาหรือคุณภาพทางการศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์เช่นไร จึงขึ้นอยู่กับการจัดงานวิชาการของบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ แต่ในสภาพปัจจุบันพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528)

1. ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่จะมุ่งทำงานธุรการมากกว่างานวิชาการ
2. โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการบริหารงานเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ
3. การนิเทศภายในโรงเรียนมีน้อย และไม่ถูกหลักวิธี ทำให้งานวิชาการไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจงานวิชาการอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่มีวุฒิค่า มีอายุราชการมาก และเป็นผู้บริหารมานาน

5. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่เข้าใจกระบวนการบริหารงานวิชาการ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่บรรลุตามความมุ่งหวังของการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา และมีความมุ่งมั่นที่จะเร่งคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดให้บังเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสภาพการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2532 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านมีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 405 โรงเรียน 31 สาขา แบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่สุด 4 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 23 โรงเรียน ขนาดกลาง 147 โรงเรียน 1 สาขา ขนาดเล็ก 149 โรงเรียน 5 สาขา และขนาดเล็กสุด 82 โรงเรียน 25 สาขา มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 58,054 คน ครูจำนวน 3,826 คน จำนวนห้องเรียน 3,063 ห้อง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน, 2532) ครึ่งหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กถึงเล็กสุดกระจัดกระจายอยู่ตามพื้นที่ของจังหวัดน่าน และนอกจากนี้ส่วนหนึ่งยังมีสภาพเป็นโรงเรียนสาขา นับเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนสาขามากเป็นอันดับสองของประเทศรองจากจังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากโรงเรียนสาขาเป็นโรงเรียนที่ไม่มีผู้บริหารโรงเรียนและอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนแม่เกินกว่า 3 กิโลเมตร

ในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับนี้ของจังหวัดน่านยังประสบปัญหาอยู่มากดังมีข้อมูลชี้วัดถึงคุณภาพการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1. จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างปีการศึกษา 2529-2532 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางกลุ่มประสบการณ์ยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดที่ระดับความก้าวหน้า

มีแนวโน้มลดลง ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดน่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533) หากพิจารณาเฉพาะจังหวัดในเขตการศึกษา 8 จะพบว่าจังหวัดน่านเป็นจังหวัดเดียวที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) มีแนวโน้มลดลง ดังปรากฏในตารางดังต่อไปนี้

ปีการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				ร้อยละนักเรียนที่น่าพอใจ			
	ไทย	คณิต	สพช	กพอ	ไทย	คณิต	สพช	กพอ
2532	67.87	46.02	62.16	70.68	93	37	87	87
2531	63.02	47.79	60.23	69.27	85	42	76	83
2530	58.59	47.08	52.20	60.77	72	41	57	67
2529	57.42	36.24	57.47	65.44	72	38	71	79

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533)

2. อัตราการตกซ้ำชั้นอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละของนักเรียนตกซ้ำชั้นสูงถึง 18.31 และถ้ารวมทุกชั้นมีนักเรียนตกซ้ำชั้นถึงร้อยละ 5.47 คิดเป็นจำนวนนักเรียนที่ตกซ้ำชั้นถึง 3,197 คน (สำนักงานการศึกษาจังหวัดน่าน, 2532) ก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา ซึ่งอัตราการตกซ้ำชั้นดังกล่าวสูงเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดในเขตการศึกษา 8 ซึ่งอัตราการตกซ้ำชั้นโดยเฉลี่ยของเขตการศึกษา 8 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 8.12 และรวมทุกชั้นเพียงร้อยละ 2.83 นอกจากนี้อัตราการตกซ้ำชั้นดังกล่าวยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่มีอัตราการตกซ้ำชั้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 7.32 และรวมทุกชั้นเพียงร้อยละ 3.25 (กองนโยบายและแผน, 2533) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดน่านอยู่ในระดับสูงมากและสูงกว่า

เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ที่ตั้ง
เป้าหมายไว้ว่าจะลดอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เหลือเพียง
ร้อยละ 7 และรวมทุกชั้นให้เหลือเพียงร้อยละ 2

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด
น่านก็คือ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดน่านที่เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในหุบเขาและป่าสูง มี
พื้นที่ 11,694,407 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันมีอาณาเขตติดต่อดังนี้
ทิศเหนือและทิศตะวันออกจดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้จดจังหวัด
อุตรดิตถ์ ทิศตะวันตกจดจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย แบ่งการปกครองออกเป็น
8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภออยู่ห่างไกลกันมาก ลักษณะเช่นนี้
จึงทำให้ท้องที่ส่วนใหญ่ทุรกันดาร การคมนาคม ตลอดจนการติดต่อสื่อสารลำบากล่าช้า
สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น ประกอบกับจังหวัดน่าน
เป็นจังหวัดที่มีชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการทำมาหากินที่เป็นลักษณะ
เฉพาะและเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ซึ่งค่อนข้างจะแตกต่างไปจากจังหวัดอื่นที่อยู่
ในภาคเดียวกัน

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2533 ไว้ว่า

เร่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ทั้งนี้ โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สุขภาพอนามัย ความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม
จริยธรรม มีกิจนิสัยและทักษะเบื้องต้นที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม
ชุมชน และการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน, 2532)

ในการที่จะดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สนองต่อนโยบายดังกล่าวได้นั้น
บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะดำเนินงาน โครงการ โดยเฉพาะงาน
วิชาการภายในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ แต่จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันพบว่า
คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดน่าน ยังไม่เป็นผลที่น่าพอใจ สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดน่านจึงได้ดำเนินงานตามโครงการเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขึ้น ในปีการศึกษา 2530 และดำเนินงานต่อเนื่องมาจนถึงปีการศึกษา 2533 โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน กำหนดให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานตามบทบาท ภารกิจอย่างจริงจัง แต่การดำเนินงานก็ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารลำบากล่าช้า ตลอดจนขาดข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเพียงพอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพ การประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ได้ตระหนัก ถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน อันจะส่งผล ให้คุณภาพการศึกษารวมบรรลุเป้าหมายได้ จึงสนใจที่จะศึกษาการจัดงานวิชาการภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านว่ามีวิธีการจัดอย่างไร จัดแล้วมีปัญหาอะไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงงานวิชาการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

คำถามที่ต้องการคำตอบ

1. การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดน่าน ในงานต่อไปนี้เป็นอย่างไร

- 1.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้
- 1.2 งานการเรียนการสอน
- 1.3 งานสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 งานวัดและประเมินผล
- 1.5 งานห้องสมุด
- 1.6 งานนิเทศการศึกษา
- 1.7 งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
- 1.8 งานส่งเสริมการสอน
- 1.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

2. การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดน่าน ในงานต่อไปนี้ไม่มีเนื้อหาอะไร

- 2.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้
- 2.2 งานการเรียนการสอน
- 2.3 งานสื่อการเรียนการสอน
- 2.4 งานวัดและประเมินผล
- 2.5 งานห้องสมุด
- 2.6 งานนิเทศการศึกษา
- 2.7 งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
- 2.8 งานส่งเสริมการสอน
- 2.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2533
2. ขอบเขตที่ศึกษา ผู้วิจัยศึกษาจากกรอบการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532) ซึ่งระบุงานวิชาการไว้ดังต่อไปนี้

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้
 - 1.1 จัดทำหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร
 - 1.2 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร
 - 1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 1.4 การนำหลักสูตร ไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
 - 2.1 การจัดครู เข้าสอน
 - 2.2 การจัดทำตารางสอน
 - 2.3 การเตรียมการสอน
 - 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.5 การสาธิตการสอน
 - 2.6 การสอนซ่อมเสริม
3. งานสื่อการเรียนการสอน
 - 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน
 - 3.2 การใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 3.3 การเก็บ บำรุง รักษา สื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
 - 4.1 การศึกษา ทำความเข้าใจ ระเบียบการ วัดและประเมินผล ตามหลักสูตร
 - 4.2 การจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลตามหลักสูตร
 - 4.3 การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
 - 5.1 การจัดหา จัดทำเอกสาร หนังสือ สำหรับครูและนักเรียน
 - 5.2 การเก็บรักษาหนังสือ
 - 5.3 การให้บริการ

6. งานนิเทศการศึกษา
 - 6.1 การจัดนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
 - 6.2 การนิเทศการสอน
 - 6.3 กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
7. งานด้านการวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงาน
 - 7.1 การวางแผนและแผนปฏิบัติงานวิชาการ
 - 7.2 การปฏิบัติงานวิชาการตามแผน
 - 7.3 การประเมินผลแผนงานวิชาการ
8. งานส่งเสริมการสอน
 - 8.1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 8.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ
 - 9.1 การจัดอบรมทางวิชาการ
 - 9.2 การประชุมครูภายในโรงเรียน

3. ปัญหาในการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดน่าน ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้
2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานการเรียนการสอน
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานสื่อการเรียนการสอน
4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานวัดและประเมินผล
5. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานห้องสมุด
6. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานนิเทศการศึกษา
7. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
8. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานส่งเสริมการสอน
9. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดงานประชุมอบรมทางวิชาการ

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

งานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง งานที่โรงเรียนจัดและดำเนินการ เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภายในโรงเรียน ได้แก่ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ

การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมหรือวิธีการที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งดังกล่าวของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

ครูหัวหน้าวิชาการ หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นครูหัวหน้าวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

โรงเรียนขนาดใหญ่มาก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 721 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 301 ถึง 720 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121 ถึง 300 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน
ระหว่าง 61 ถึง 120 คน

โรงเรียนขนาดเล็กสุด หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน
น้อยกว่า 61 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงงาน
วิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดน่าน

2. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านใช้เป็น
ข้อมูลประกอบการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาให้มี
มาตรฐานและคุณภาพให้ดีขึ้นในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร/แหล่งข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและ
กิ่งอำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
ดังรายละเอียดของประชากรและแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลระดับนโยบาย

(1) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ศึกษาข้อมูลจาก
แผนปฏิบัติการประจำปี 2533

(2) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศึกษาข้อมูลจาก
แผนปฏิบัติการประจำปี 2533

แหล่งข้อมูลระดับปฏิบัติ

ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน จำนวน 405 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

โดยดำเนินการดังนี้

1. จัดโรงเรียนเป็นรายอำเภอ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 8 อำเภอ
4 กิ่งอำเภอ
2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็น 5 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่
ใหญ่มาก โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก และ
โรงเรียนขนาดเล็กสุด
3. สุ่มโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ร้อยละ 50 ของโรงเรียน
แต่ละขนาดของแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

อำเภอ	ขนาดใหญ่		ใหญ่		กลาง		เล็ก		เล็กสุด		จำนวนโรงเรียน ที่สัมภาษณ์
	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	
อ.เมือง	2	1	2	1	34	17	30	15	9	4	5
อ.เวียงสา	1	1	2	1	19	10	32	16	11	6	5
อ.น่าน้อย	-	-	1	1	14	7	8	4	9	4	4
อ.แม่จริม	-	-	-	-	3	1	10	5	10	5	3
อ.ท่าวังผา	-	-	1	1	24	12	12	6	9	5	4
อ.บัว	1	1	7	4	13	6	17	9	10	5	5
อ.เขียงกลาง	-	-	3	2	14	7	17	8	5	2	4
อ.ทุ่งช้าง	-	-	4	2	6	3	5	3	3	1	4
กิ่ง อ.นาหมื่น	-	-	-	-	6	3	5	2	9	4	3
กิ่ง อ.สันติสุข	-	-	2	1	6	3	1	2	2	1	4
กิ่งอ.บ้านหลวง	-	-	1	1	5	3	4	2	1	-	4
กิ่งอ.บ่อเกลือ	-	-	-	-	3	1	8	4	4	2	3
รวม	4	3	23	14	147	73	149	74	82	39	48

4. สุ่มผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 3 คน
 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูวิชาการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน
 รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 609 คน

5. สัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนแต่ละอำเภอตามขนาดของโรงเรียน
 ขนาดละ 1 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ 48 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาหลักการและแนวคิดจากตำรา เอกสาร หนังสือ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ ดังรายละเอียดดังนี้

- ฉบับที่ 1 แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แผนปฏิบัติการประจำปี ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และปลายเปิด (Open Ended) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน
- ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และปลายเปิด (Open Ended) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน

- ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และปลายเปิด (Open Ended) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการวิชาการภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการวิชาการภายในโรงเรียน
- ฉบับที่ 5 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการจัดการวิชาการภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- 3.1 ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด และหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 3.3 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ ตามข้อบ่งชี้และเนื้อหาที่กำหนด โดยครอบคลุมกรอบความคิดและข้อบ่งชี้ของการวิจัย
- 3.4 นำแบบสอบถาม แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 3.5 นำแบบสอบถาม แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงในเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.6 นำแบบสอบถาม แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือในการวิจัย

3.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ส่วนการส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ช่วยส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่กลับคืนมา

4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านเป็นผู้ช่วยในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงรายละเอียดของเครื่องมือ วิธีการ ตลอดจนแนวทางในการสัมภาษณ์ให้เข้าใจตรงกันก่อนการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ แยกตามขนาดของโรงเรียน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 5 บท พร้อมทั้งรายการอ้างอิง และภาคผนวกดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย ตามลำดับ

บทที่ 2 กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด

บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก